

ŠE O LOŠKEM STRELIŠČU

V lanskih Loških razgledih je izšel prav zanimiv članek Marije Železnik o strelski tarči z upodobitvijo loškega strelišča.¹ Tarča je datirana z letnico 1792. Včasih sem mislil, da se je organizirano strelstvo začelo v Loki šele leta 1882, ko so ustanovili strelsko društvo.² Ob tisočletnici Loke nam je Blaznik v svoji knjigi zapisal precej več o strelskih zadevah v Loki.³ Leta 1659 je ob obisku pozdravil freisinške odposlance loški odvetnik z mestnimi svetovalci ter 12 mušketirji v rdečih suknjičih.⁴ Leta 1778 so Ločani ustanovili meščansko kompanijo, ki jo je obljubi, vzdrževati loški glavar Edling. Kompanijo je sestavljalo 60 strelcev v zelenih suknjičih z rdečimi našitki in rdečimi telovniki. Na glavah so imeli trirogelnike s čopi. Oboroženi so bili z mušketaми, bajoneti in sabljami. Oficirji so imeli še svilen črno zelen pas. Imeli so 16-člansko godbo z bobnarji in piskači. Godbeniki so se naučili igrati pri rudniški godbi v Idriji. Dunajski dvor je odobril leta 1779 loško meščansko kompanijo, vendar je gmotno ni podprl in se je že od ustanovitve otepala s finančnimi težavami. Tu di škof na večkratne Edlingove prošnje kompanije ni podprl. Do leta 1793 še najdemo podatke o meščanski kompaniji, ki je verjetno pozneje zamrla.⁵

Pri iskanju podatkov o loških hišah sem v terezijanskem katastru v popisu predmestja Trata ob koncu našel tudi zapis o loškem strelišču. Ob popisovanju leta 1752 omenja tam mestno strelišče, v katerem je imel merilec prosto stanovanje. Stavba je bila obdavčena. Predmestje Trata je obsegalo včasih ves predel južno od mestnega obzidja od sedanje občine proti gradu in naprej proti jugu nad sedanjo Poljansko cesto. Po letu 1930 se ta predel imenuje Grajska pot. Kje na tem prostoru pod Krancljem in Štangrufom je bilo strelišče?

Pri pregledu zemljiških knjig, sem na koncu knjige, ki opisuje loške in pred-

mestne hiše, našel v dodatku podatek, da sta lastnika hiše v Karlovcu št. 52, sedaj Poljanska cesta 25, bila med leti 1848 in 1870 tudi lastnika vrta na Trati, takolimenovanega strelskega vrta.⁷ Se pred uvedbo katastrskih števil so bili lastniki tega vrta Finfarji s Placa (Martinova hiša), danes Mestni trg 27. Pri Čemažarjih je že napisana parcelna številka 486 k. o. Škofja Loka. Za Čemažarji je prešel ta vrt v last Kandževe hiše iz Karlovca št. 38, sedaj Kopališka ulica 2. Parcelo št. 486 je leta 1902 kupilo Vodovodno društvo iz Škofje Loke in je na njej zgradilo vodni zbiralnik, ki je še ohranjen. Vrt pod cesto na grad pa je še v lasti Kandževe hiše. Tako bi utegnili biti staro strelišče v še danes rahlo nakazani dolinici pod rezervoarjem, kjer je sicer teren delno spremenjen in zaradi zbiralnika tudi zasut in nasut, vendar dobro ustreza sliki na tarči, saj je iz te lokacije čudovit razgled na »Snežnike«, na Kamniške Alpe, ki jih kaže tudi motiv na tarči.

Opombe

1. Marija Železnik, Strelska tarča z upodobitvijo loškega strelišča, *Loški razgledi* 27, 1980, str. 62—65. — 2. France Štukl, Strelsko društvo v Škofji Loki, *Loški razgledi* 20, 1972, str. 323—326. — 3. Pavle Blaznik, *Škofja Loka in loško gospostvo (973—1803)*, Škofja Loka 1973. — 4. P. Blaznik, o. d., str. 261. — 5. P. Blaznik, o. d., str. 389—391. — 6. Arhiv SR Slovenije, Terezijanski kataster za Škofjo Loko, fasc. 2, ... *Dan hat sich in der Visitation bestunden die Burgerliche Schiess Statt, worinnen der Ziehler seynr wohnung gratis...* — 7. Lagerbuch des Stadtdominium Lack, s. d., ... *der Garten na Trat, (sogenant Werzhizhischen Garten)*... urb. št. 13/II.

* France Štukl